

שאלו שלום ירושלים

מהי הכוונה בשאלת שלומה של ירושלים? שירי אהבה רבים כתב רבי יהודה הלוי מתוך ההשתוקקות לציון והערגה אליה, אחד המפורסמים שבהם בהיותו בדרך לירושלים.

"יפה נוף משוש תבל קריה למלך רב
לך נכספה נפשי מפאתי מערב
המון רחמי נכמר כי אזכרה קדם
כבודך אשר גלה ונופך אשר חרב
ומי יתנני על כנפי נשרים, עד
ארוה בדמעתי עפרך ויתערב
דרשתיך, ואם מלכך אין בה ואם במקום
צרי גלעד – נחש שרף וגם עקר
הלא את אבניך אחונן ואשקם
וטעם רגביך לפי מדבש יערב"

ר' יהודה הלוי חש את תחושת הגלות במלוא חריפותה. לבו פָּסַף אל ציון והוא כאב את כאבה של השכינה הגולה. געגועיו של ריה"ל לציון לא נתנו לו מנוח כל ימי חייו. תקופת חייו התאפיינה במלחמות בין דתיות ותוך דתיות בנצרות ובאסלאם. מסעי הצלב מצד אחד וכיבושה מחדש של ספרד בידי המוסלמים (הרקונקיסטה). בשנת 1140 לספירה, יוצא ריה"ל למסעו האחרון לארץ ישראל. פניו מועדות למקום אחד – ירושלים! על פי האגדה, בעודו עומד ליד הכותל המערבי, מתרפק על אבניו בבכי ובתחנונים, עובר פרש ערבי על סוסו ודורס אותו למוות. כך, הרגע שלמענו חי והמקום אליו נכסף כל חייו הופך לו שער לירושלים של מעלה.

"שיר המעלות לדוד שמחתי באומרים לי בית ה' נלך: עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים" (תהלים קכ"ב). אנחנו גם כשנמצאים בחוץ, אומרים "בית ה' נלך", שמכאן תצא תורה לעולם כולו. המטרה של כל מה שנעשה היא התעלות כלפי מעלה. אמר הקדוש ברוך הוא: לא אבוא בירושלים של מעלה עד שאבוא לירושלים של מטה. וכי יש ירושלים למעלה? כן, דכתיב: "ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה יחדיו" (תהלים קכ"ב; תענית ה', ע"א). ירושלים היא לב הארץ וליבו של עולם, היא המעיין.

ירושלים של מעלה מכוונת לירושלים של מטה, וירושלים של מטה מוכרחת להיות בסיס לירושלים של מעלה, ירושלים שלנו היא חיבור השמים והארץ. ירושלים מקום ארצי, ועם זאת מקודש בקדושת קודש קודשים. לפי רבי משה אבן תיבון, ירושלים היא האדם המוצב ארצה וראשו מגיע עד השמים. הראש יגיע לשמים רק אם רגלי הסולם מוצבות בארץ. מתוך קיום מעשי המצוות תתמלא הנפש וישג השכל. מתוך בניין מוסרי של ירושלים של מטה, תתקדש ירושלים של מעלה, אין ירושלים כשאר מקומות, ירושלים אינה מידרך לכף הרגל, היא מקום עליה לרגל.

משעה שהרגל פוגעת בירושלים הולכת היא ועולה. כי ירושלים של מעלה היא תכלית הכוונה, וירושלים של מטה – דרך ומדרגה אליה, פגע אדם בירושלים, מיד נבראים לאדם כמין כנפיים, על ידם יכול הוא לדאות למעלה ולהציץ לנבכי ירושלים של מעלה.

חיבור ירושלים של מטה עם ירושלים של מעלה כיצד? ירושלים של מעלה היא האידיאה, הרעיון, המגמה האלהית. וירושלים של מטה זה הופעת המימוש המעשי המפורט של האידיאל. "עיר שהיא עושה כל ישראל חברים" (ירושלמי חגיגה ג').

ירושלים היא המרכז הרוחני של העולם. ירושלים באמצעותה של ארץ-ישראל, ובית-המקדש באמצע ירושלים, והארון באמצע ההיכל, ואבן השתייה לפני הארון, שממנה נשתת העולם (מדרש תנחומא).

לעולם הבא כשיחזיר הקב"ה את הגלויות, מחזירן לירושלים בשלום, שנאמר: "שאלו שלום ירושלים ישליו אוהביך" (תהלים קכ"ב). ונאמר: "הנני נוטה אליה כנהר שלום" (ישעיהו ס"ו; תנחומא פרשת צו סימן ז).

מתוך קנקן תירוש

הדבר הכי חשוב בחיים לאדם זה ה"שלום". שהרי כל אדם שואף להיות בריא מבחינה פיזית ורוחנית, כשכל החלקים נמצאים באיזון גמור בגוף. וכן, שחלקי הנפש מתפקדים בהרמוניה, היינו שיש שלום בין כל חלק במינון הנכון. כך "יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך" (תהלים קכ"ד). **ירושלים משולה לגוף של האומה הישראלית כולה**, וכך אם תשאל את הגוף באדם לשלומו? יענה הגוף, במידה וכל האיברים שבו וכל כוחותיו מרגישים טוב ובבריאות, יאמר הגוף: ב"ה, הכל בסדר! אולם אם אחד מהאיברים חולה ומרגיש חולשה, ויתרה מכך אם הרבה איברים חולים ולא מתפקדים, הרי שמצב הגוויה – הגוף חמור מאוד. כך עונה ירושלים: **אם ישאלו לשלום ירושלים, ששלומה תלוי אם ישליו אוהביך. אם אוהבי ירושלים תהיה ביניהם אחדות שלוה פנימית, בזה תלוי שלום ירושלים.**

מה הבדל בין שלום ובין שלוה? שלום הוא השלום החיצוני, ושלוה הוא השלום הפנימי, קודם וראשית לכל, צריך שלום פנימי, שלום בתוכנו. קודם שמתחילים לעשות שלום עם האומות מסביב, עם אויבנו, צריך לעשות שלום בין האוהבים, בין אחים, בינינו לבין עצמנו – שלום על ישראל. ההסטוריה מלמדת כי **בדורו של שאול** היו בני-תורה רבים ובכל זאת לא ניצחו את אויביהם, משום שהיו בהם דילטורין (מלשינים) ומחלוקת. ואילו **בדורו של אחאב** כולם היו עובדי עבודה זרה ובכל זאת ניצחו את אויביהם, משום שהשלום היה שרוי במחנה ישראל (ירושלמי פאה א').

עובדות במאבק על עיר הנצח וההתנצחות

תוקף הקללה "והשימותי את מקדשיכם" עד מתי? **ירושלים נזכרת יותר מ-700 פעמים בתנ"ך ואף לא פעם אחת בקוראן!!** ונאמר לך ה' הגדולה והנצח וההוד" (דברי הימים א', כ"ט, י"א). "ניצוח" בלשון החסידות **ירושלים עיר ההתנצחות**. עד מתי תהיה עיר המאבק עיר הטומנת בחובה נצחיות עולמית, אך גם ניצוח וצחצוח חרבות?

קדושת עולמים חופפת עליה, מאז נסיון עקדת **יצחק** על הר המוריה. בחודש זיו (אייר) נולדו האבות, בו זכינו אנחנו מבני בניהם לגאולת ארצנו ולעצמאות מדינתנו. בחודש זה הושגה העצמאות המדינית, ובעשרים ושמונה בו אירעו בו ניסים גדולים ונפלאים. שוחררה ירושלים בירתו הנצחית של העם היהודי, נכבש הר הבית. שאלה מתבקשת ביום כ"ח באייר, **ירושלים מהי בשבילך?**

הרמב"ם מונה שלוש סיבות להסתרתה של ירושלים. למה בתורה נאמר רק ברמז, "המקום אשר יבחר ה' אלוקיכם מכל שבטיכם לשום את שמו שם" (דברים י"ב, ה')?

- שלא יחזיקו בה אומות העולם וילחמו עליה.
  - שלא ישחיתו אומות העולם את ירושלים.
  - שלא יריבו שבטי ישראל ביניהם עליה (רמב"ם מו"ג, מ"ה).
- בדורנו נתקיימו בירושלים כל שלושת הדברים. נלחמנו נגד ממלכת ירדן, ונגד העולם הערבי כדי להחזיקה. כשהחזיקו בה זמנית הערבים – השחיתוה והחריבוה, אלא שגם אנחנו בינינו, לא השכלנו לעשותה עיר המחברת את בני-ישראל אלו לאלו. לא נותר לנו איפוא אלא להחזיר את ירושלים לסוד קסמה שבתורה, והוא: **"לשכנו תדרשו ובאת שמה"** (דברים י"ב, ה').

במשך יותר מ-3,300 שנים ירושלים היתה הבירה היהודית. כל ישראל מתכנסים לירושלים ועולים בפעמי רגלים בכל שנה ושנה! **ישראל היתה למדינה** (ב-1,312 לפנה"ס). **אלפיים שנים לפני קום האיסלאם.**

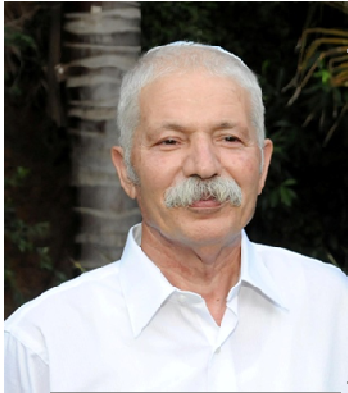
"מאי הר המוריה? חד אמר הר שיצא ממנו הוראה לישראל, וחד אמר הר שיצא ממנו מורא לאומות העולם", "ששומעין גדולות ישראל וירושלים, ומתפחדים עליהם" (תענית ט"ז).

"מוריה" על שם "תורה", וכתוב: **"יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל"** (דברים ל"ג, י'). **היהודים מתפללים עם פנים מופנות אל ירושלים, מוסלמים מתפללים עם גביהם אל ירושלים, חמש פעמים ביום לכוון מכה** (לכוון ה"כעבא" אבן השטן). ירושלים מעולם לא

מתוך קנקן תירוש

היתה בירתה של ישות ערבית או מוסלמית. אפילו הירדנים, כשהם כבשו את ירושלים, לא עשו אותה לבירתם ומנהיגים ערביים לא ביקרו בה. השקר הגדול גלוי וידוע, **פליטים ערבים בישראל החלו להזדהות כפלשתינאים ב-1967!! שני עשורים אחרי הקמת מדינת ישראל המודרנית**. היהודים שלטו בארץ אלף שנים והיתה להם נוכחות רצופה בה במשך 3,300 שנים.

אב הרחמן שמע קולנו, שלח בן דוד ויגאלנו, נשוב לציון עיר קדשנו, ונשלוט בה ביד רמה. **"כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחננו"** (תהלים ק"ב, ט"ו). החזון מתממש: "כל המתאבל על ירושלים, זוכה ורואה בשמחתה" (תענית ל', ב'), שכן על המת, נגזר "שישתכח מן הלב" (פסחים נ"ד, ב'), ואם לאחר אלפי שנים, ירושלים עוד לא נשתכחה, ואין אנו פוסקים מלהתאבל עליה, הרי "זוכה ורואה בשמחתה" – האבלות הזאת עצמה היא נחמה ושמחה והוכחה לכך, כי ירושלים לא מתה חלילה בשבילנו, שהרי אין החי נשכח מן הלב. **ירושלים כולה שייכת, קודם כל, אך ורק לאומה הישראלית ולא לשום זר ונכר**. ירושלים המתוחמת בחומה, עתידה להיות לפרזות, ולהגיע למצב עתידי של מציאות כללית בעלת השפעה בין-לאומית, עולמית, אוניברסאלית – **"כי ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים"** (ישעיה נ"ו, נ"ז). הופעת ירושלים בכל שלמותה, תיקון עולם במלכות שדי עד התיקון השלם, בו **"כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם"** (ירמיה ל"א, ל"ג). **"ואני אהיה לה (לירושלים) נאות ה' חומת אש סביב, ולכבוד אהיה בתוכה"** (ישעיה ב', ט). ירושלים לא תצטרך עוד חומה של אבנים שתגן עליה, מפני שה' יהיה לה לחומת אש שתגן עליה, מתוך שאין לירושלים שום אויב, לא יהיה ממי לפחד. כולם יבואו לשאוב מקדושתה של ירושלים – **"והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה'"** (ישעיה ב', ג').

גבריאל תירוש מחבר הספרים קנקן תירוש, ביאורים על החומשים בראשית, שמות ויקרא במדבר. בכל פרשה עשרה מאמרים ונושאי משנה. המחבר היה מחנך ומורה לתנ"ך בחטיבות הביניים ושליח מטעם המחלקה התורנית בסוכנות היהודית לארצות ברזיל וקנדה.

כל הזכויות שמורות למחבר כולל צילום, שכפול, העתקה, הקלטה ותרגום. את הספרים ניתן להשיג במחיר עלות ההדפסה בקרן הגמ"ח להכנסת כלה **"מסילות**

זוהרה ומאיר". טלפון 08-9355396, נייד 052-4735104, tiroshs@gmail.com

כל תגובה, הערה הארה תתקבל בברכה.